UNDERSØKELSE AV THYREOIDEA

Undersøkelse av thyreoidea er aktuelt å utføre blant annet ved nytilkommen hevelse på halsen, svelgvansker samt ved symptomer på hypo- eller hypertyreose. Undersøkelsen bør også utføres hvis det foreligger blodprøvesvar som gir mistanke om thyroideasykdom.

Sist oppdatert: 25.06.20

Scan koden under for å se video av undersøkelsen

FØR UNDERSØKELSEN

Forklar kort hva som skal skje og be om samtykke. Undersøkelsen kan gjerne gjennomføres sittende på stol eller undersøkelsesbenk.

Pasienten bør ikke ha på skjerf eller andre klesplagg som dekker for halsen. Utfør håndhygiene før og etter undersøkelsen.

UTSTYRSLISTE

Eventuelt et speil.

GJENNOMFØRING AV UNDERSØKELSEN

1. INSPEKSJON

Orienterende: Dann deg et raskt inntrykk av pasientens allmenntilstand og mentale status. Finn ut om pasienten er orientert for tid og sted. Merk eventuelle tegn til nedsatt psykomotorisk tempo. Virker pasienten urolig/agitert? Øyne: Se etter eksoftalmus fra fremsiden, lateralsiden og ovenfra.

Hals: Bemerk eventuelle arr og synlige hevelser. Be pasienten om å svelge. Normalt skal thyroidea og cartilago thyroidea bevege seg symmetrisk oppover ved svelging.

Hender: Se etter tørr hud, svette håndflater, palmart erythem og onycholyse. Be pasienten strekke begge armene rett ut, se etter tremor. Palper puls i a. radialis. Bedøm frekvens, fylde og regelmessighet.

Underekstremiteter: Se etter tibialt myksødem og tegn til atrofi i proksimal muskulatur.

2. PALPASJON

Thyreoidea: Man kan velge en bakre eller fremre teknikk. Hvis man velger å stå bak pasienten, kan man gjerne plassere henne/ham foran et speil slik at både pasient og undersøker ser i speilet.

Bakre teknikk: Stå bak pasienten og be om at vedkommende bøyer halsen litt fremover. Kjenn med tre fingre fra hver hånd på fremsiden av halsen, finn cartilago thyroidea (adamseplet). Kjenn etter høyre og venstre thyroidealapp samt isthmus. Palper nedover til bruskringene i trachea. Beskriv eventuelle palpasjonsfunn (myke, ømme, fiksert til underlaget). Be pasienten om å svelge mens du holder fingrene over hudområdet svarende til thyroideas høyre og venstre lapp. Symmetrisk bevegelse?

Fremre teknikk: Sitt foran pasienten i samme høyde. Undersøk med med tre fingre fra hverhånd på fremsiden av halsen (kan evt «krysse» slik at venstre hånd undersøker på pasientens venstre side og hø hånd hø side), finn cartilago thyroidea (adamseplet). Kjenn etter høyre og venstre thyroidealapp samt isthmus. Palper nedover til bruskringene i trachea. Beskriv eventuelle palpasjonsfunn (myke, ømme, fiksert til underlaget). Be pasienten om å svelge mens du holder fingrene over hudområdet svarende til thyroideas høyre og venstre lapp. Symmetrisk bevegelse? Man kan evt. supplere undersøkelse med en «strykende» palpasjonsteknikk med tommelen nedover thyroidea på begge sider.

Lymfeknuter: Palper lymfeknutene supraclaviculært, cervicalt og submentalt. Palpasjon langs m. sternocleidomastoideus (foran og bak) er viktig.

FAGLIG MEDVIRKENDE

Monica Jernberg Engstrøm, overlege ved bryst- og endokrinkirurgisk avdeling St. Olavs Hospital og førsteamanuensis NTNU

KILDER

Bickley, L. S. (2017). Bates' Guide to Physical Examination an History Taking (12th Edition). Wolters Kluwer
Potter, E. (2015). Thyroid Status Examination - OSCE Guide. Hentet fra https://geekymedics.com/thyroid-status-examination/